

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2022. № 6.

DOI: 10.32702/2307-2105.2022.6.33

УДК: 338.48:379.85(1-22)(477)

С. О. Поліщук,

аспірант кафедри економіки, Подільський державний університет

ORCID ID: 0000-0001-7358-7787

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

S. Polishchuk,

Postgraduate student of the Department of Economics, Podillia State University

PROBLEMS AND PROSPECTS OF RURAL GREEN TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE

Ефективне функціонування туристичної галузі є одним з пріоритетних державних завдань і виступає важливим структурним елементом стратегії розвитку. Воно має на меті забезпечення якісних туристичних послуг, покращення туристичного іміджу України в світі та зростання дохідної частини бюджету країни. Розробка державної туристичної стратегії в Україні повинна спиратися на комплексне вирішення проблем і охоплювати діяльність всіх різновидів туристичної індустрії. Таким чином, необхідним є вирішення проблем розвитку сільського зеленого туризму.

У статті розглянуто сутність явища сільського зеленого туризму як виду підприємницької діяльності та перспективного напрямку на сучасному

етапі розвитку екологічних і економічних процесів. Проаналізовано сучасний стан сільського зеленого туризму, його значення в вирішенні актуальних соціально-економічних проблем розвитку сільських територій, зокрема в підвищенні добробуту місцевих жителів та розвитку малого і середнього бізнесу. Обґрунтовано зв'язок між розвитком сфери сільського зеленого туризму і підвищенням культурно-освітнього рівня, покращенням інфраструктури сільських територій, благоустрою сільських житлових фондів, відродженням і збереженням етнічної самобутності, побуту, традицій та звичаїв їх мешканців тощо.

Визначено основні передумови розвитку та проблеми сільського зеленого туризму в Україні з урахуванням світових економічних тенденцій. Загалом, всі проблеми поділено на три великі групи: інституційну, фінансову та організаційну. Також розглянуто способи збереження продуктивності туристичної галузі в умовах пандемії COVID-19 на основі досвіду сусідніх країн. Розкрито перспективи розвитку сільського зеленого туризму, зокрема такі як підвищення туристичного потенціалу та зниження рівня безробіття. Реалізація перспективного розвитку сільського зеленого туризму має відбуватися поетапно на основі використання організаційних, правових та економічних принципів.

Прискорений розвиток сільського туризму може стати одним із каталізаторів структурної реконструкції економіки, а також забезпечити демографічну стабільність та розв'язання нагальних соціально-економічних проблем українських сіл.

The effective functioning of the tourism industry is one of the priority state tasks and is an important structural element of the development strategy. It aims to provide quality tourism services, improve Ukraine's tourism image in the world and increase the revenue side of the country's budget. The development of the state tourism strategy in Ukraine should be based on comprehensive problem solving and cover the activities of all types of tourism industry. Thus, it is necessary to

solve the problems of rural green tourism development.

The article considers the essence of the phenomenon of rural green tourism as a type of entrepreneurial activity and a promising direction at the present stage of development of ecological and economic processes. The current state of rural green tourism, its importance in solving current socio-economic problems of rural development, in particular in improving the welfare of local residents and the development of small and medium-sized businesses are analyzed. The connection between the development of rural green tourism and raising the cultural and educational level, improving the infrastructure of rural areas, improvement of rural housing, revival and preservation of ethnic identity, life, traditions and customs of their inhabitants, etc. is substantiated.

The main prerequisites for the development and problems of rural green tourism in Ukraine, taking into account global economic trends, are identified. In general, all problems are divided into three major groups: institutional, financial and organizational. Ways to preserve the productivity of the tourism industry in the context of the COVID-19 pandemic are also considered, based on the experience of neighboring countries. Prospects for the development of rural green tourism are revealed, in particular, such as increasing the tourist potential and reducing unemployment. The implementation of promising development of rural green tourism should take place in stages based on the use of organizational, legal and economic principles.

Accelerated development of rural tourism can be one of the catalysts for structural economic reconstruction, as well as ensure demographic stability and solve urgent socio-economic problems of Ukrainian villages.

Ключові слова: *сільський туризм; зелений туризм; пандемія; туристична галузь; сільські території; перспективи розвитку.*

Keywords: *rural tourism; green tourism; pandemic; tourism industry; rural areas; development prospects.*

Постановка проблеми. Необхідність розв'язання соціально-економічних проблем українського села зумовлює актуальність розвитку сільського зеленого туризму. Одними з сучасних тенденцій сільських територій є зменшення чисельності населення і відтік кваліфікованих кадрів. Ефективний розвиток сільського зеленого туризму здатний частково вирішити проблему безробіття, підвищити матеріальний добробут населення та покращити екологічну ситуацію навколишнього середовища шляхом підвищення обізнаності сільських мешканців. Окрім того, необхідність визначення пріоритетних напрямків розвитку економіки України в контексті євроінтеграції разом із багатими туристично-рекреаційними ресурсами свідчить про доцільність розвитку туристичної галузі, зокрема й сільського зеленого туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці розвитку сільського зеленого туризму приділяють увагу багато вітчизняних і зарубіжних науковців. Вплив зеленого туризму на економіку, перспективи його розвитку та тенденції досліджували І. Литвин, М. Нек, Ю.В. Алексєєва, В.В. Іванишин, С.А. Мазур, В.І. Биркович та інші. Серед зарубіжних вчених, які досліджували сільський туризм, варто відзначити праці Я. Вербке, А. Кеннона, В. Мідлтона, Н. Ротге, Є. Холовей та ін. Попри значну кількість досліджень, питання розвитку сільського зеленого туризму залишаються недостатньо вивченими.

Формулювання цілей статті. Метою є аналіз сучасного стану сільського зеленого туризму, визначення проблем і перспектив розвитку даного виду туристичної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сільський зелений туризм у традиційному трактуванні бере початок з часів Римської імперії. Ще до Різдва Христового серед патриціанських родин були популярні поїздки з Риму до сільської місцевості з метою відпочинку. Починаючи з XIX ст. відзначається загальний інтерес до сільського відпочинку, а з другої половини XX ст. сільський зелений туризм перетворився у спосіб порятунку

від негативного впливу урбанізації країн Європи.

Розвиток сільського туризму в Україні датується створення громадської організації «Спілка сприяння розвитку сільського туризму в Україні», тобто 1996 роком. Значного поширення сільський зелений туризм набув у Карпатському регіоні, Закарпатті, Слобожанщині, Поліссі, Поділлі та Буковині. В Україні сільський зелений туризм відносно нове поняття, проте вже на сьогодні діє система екологічної сертифікації та добровільної категоризації «Зелена садиба». Дана система розроблена Всеукраїнською спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму і ґрунтується на принципах підтримки місцевої економіки, збереження народних традицій і ремесл, зменшення шкідливого впливу агротуристичного об'єкта на екологічний стан довкілля і розвиток екологічних видів відпочинку.

Сільський туризм виступає багатофункціональним, комплексним і системним явищем, що сприяє економічно-соціальному розвитку сільськогосподарських територій. Дану категорію прирівнюють до туризму в сільських садибах чи загалом в сільській місцевості, проте не включають до неї відпочинок на рекреаційних територіях. Якщо розглядати сільський туризм в широкому сенсі, то під цим поняттям слід розуміти подорожі з метою відпочинку населення, що передбачають розміщення в сільській місцевості із залученням приватного сектору [7].

Заслуговує окремої уваги визначення В. Лугового, який розглядає сільський зелений туризм як специфічну форму відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна і трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону [6, с. 127].

Індустрія туризму здійснює сильний вплив на розвиток економіки будь-якої країни, а сільський зелений туризм в свою чергу приносить від 7% до 20% прибутку до даної галузі в світі. Туристична галузь в Україні займає лише п'яте місце за обсягом надходжень до державного бюджету.

Необхідність розвитку сільського зеленого туризму в Україні визначається такими передумовами:

- зростаючий попит на відпочинок у сільській місцевості;
- вигідне геополітичне розташування України;
- унікальна історико-етнографічна спадщина українських сіл;
- значний туристично-рекреаційний потенціал;
- екологічно чиста сільська місцевість;
- значний сільський житловий фонд для прийому туристів;
- вільні трудові ресурси, які можуть бути задіяні в обслуговуванні туристів;
- гостинність українського народу;
- різноманітна флора і фауна, що дає можливість надавати додаткові послуги, такі як катання на конях, риболовля, збір грибів тощо.

Зважаючи на всі перелічені вище передумови питома вага бюджетних надходжень від туристичної діяльності, зокрема сільського зеленого туризму має бути суттєво вища.

Україна, порівняно з іншими країнами світу, недостатньо ефективно розвиває туристичну галузь. Пояснюється це низкою існуючих проблем, починаючи від військово-політичної ситуації і закінчуючи низькою якістю обслуговування споживачів туристичного продукту. Серед головних проблем, які перешкоджають та уповільнюють ефективний розвиток сільського туризму, можна виділити наступні:

- відсутність державної стратегії та відповідного нормативно-правового забезпечення щодо розвитку сільського зеленого туризму;
- нераціональне використання природного та історико-культурного потенціалу;
- низький рівень транспортної та комунальної інфраструктури і комунікацій;
- незадовільна якість сервісу, що спричинена нестачею кваліфікованих кадрів, зокрема зі знанням іноземних мов, а також

неналежною організаційною підготовкою;

- неефективне податкове регулювання сільського туризму;
- наявність тіньової діяльності;
- низький рівень загального туристичного іміджу України;
- відсутність маркетингової стратегії просування українського туристичного продукту всередині країни і на міжнародній арені;
- недостатня інформаційно-просвітницька діяльність серед населення як міських так і сільських територій;
- соціальна та політична нестабільність в Україні, анексія АР Крим, воєнні дії;
- відсутність системної та збалансованої державної підтримки розвитку галузі на національному рівні, з урахуванням інтересів як суб'єктів підприємницької діяльності, споживачів послуг, так і держави;
- недостатня кількість якісних статистичних даних сільського туризму [1].

Відсутність ефективної системи управління у сфері сільського туризму призводить до обмежених грошових надходжень до державного бюджету і є причиною нераціонального використання туристичного потенціалу України. Також слід зазначити, що значну роль у формуванні й упровадженні в соціально-економічне життя населення сільського зеленого туризму відіграє ставлення до нього населення. На сьогодні воно кардинально різне – від абсолютного несприйняття такого виду туризму до щирого захоплення його перевагами, зокрема екологічністю та економічністю. Проте необхідно зазначити, що велика частина населення лишається зовсім непоінформованою у сфері сільського туризму. Це зумовлює необхідність популяризації ідеї сільського зеленого туризму, створення його позитивного образу в ЗМІ та ознайомлення населення з основними перевагами, особливостями та принципами даного виду туристичної діяльності. Також залучення місцевої влади до підтримки розвитку сільського туризму буде додатковим стимулом для сільських жителів [7].

Покращення культурно-освітнього рівня жителів сільських територій є одною з умов ефективного розвитку зеленого туризму. Відсутність належної інфраструктури, міграція молоді з села до міста, нестача кваліфікованих викладачів, непристосованість роботи в селі негативно впливає на освітню сферу даних територій. Значно нижча якість сільських освітніх послуг, порівняно з міськими, призводить до того, що тільки 40% випускників сільських шкіл вступають до вишів в той час, коли серед міських випускників цей показник досягає 70% [5]. Наслідком цього є неналежний освітній рівень кадрів, зайнятих у сільському зеленому туризмі, від чого страждає якість надання туристичних послуг. Також слід зазначити, що загальний низький освітній рівень сільських жителів є неабиякою перешкодою в розвитку зеленого туризму та значно уповільнює розвиток екологічної культури населення.

Таким чином, всі вищеперераховані проблеми можна структурувати у три великі групи: інституційну, фінансову та організаційну. До першої групи можна віднести відсутність законодавчої бази, яка б дала змогу чітко та прозоро регулювати діяльність, а також потребу у створенні єдиних інститутів з метою аналізу існуючого стану сільського зеленого туризму і прогнозування його розвитку. Друга група проблем розвитку даного виду діяльності включає у себе відсутність державної фінансової підтримки, високі ставки за кредитами, податкове регулювання діяльності суб'єктів сільського зеленого туризму тощо. До останньої групи проблем – організаційної – входять: низький рівень інформаційної обізнаності потенційних суб'єктів щодо можливостей розвитку нового виду туризму; слабкі комунікації; відсутність чіткого поділу і категоризації садиб; недостатня поінформованість населення, зокрема споживачів, про існування і переваги даних туристичних послуг. Виникає необхідність спільної діяльності та координування дій місцевої влади, бізнесу, закладів освіти та культури, громадських організацій з метою формування та реалізації туристичного продукту сільського зеленого туризму, підтримку його

розвитку в місцевості, регіоні та державі у цілому спільними зусиллями.

Прогнозують, що туристична галузь найближчим часом буде характеризуватися не тільки зростанням попиту на ділові поїздки і високотехнологічні подорожі, а й водночас спостерігатиметься розвиток екотуризму, подорожі на невеликій відстані, підтримка місцевих спільнот, зростання ролі сільського зеленого туризму. Вважається, що внутрішній туризм, незалежно від його самодіяльної чи організованої форм, виступить своєрідним реаніматором туристичного сектора економіки [8].

Світові тенденції зростання попиту на відпочинок в межах країни зумовлені в основному заходами з обмеження пересування з метою запобігання поширенню COVID-19. Саме внутрішній туризм виступає способом збереження туристичної галузі в умовах пандемії. У 2022 році країни Чорноморського регіону, а саме – Болгарія, Румунія, Туреччина, приділяють особливу увагу розвитку внутрішнього туризму, впроваджуючи відповідні стимулюючі заходи [9]. Україна може скористатися таким прикладом для часткового вирішення проблеми державної підтримки галузі. Також нам варто розглянути можливість залучення зелених туристів із сусідніх держав, проте практична реалізація залежатиме від наявності бойових дій в країні, загальної політичної ситуації, спроможності пристосування сільського туризму до протиепідемічних обмежень. Сільський зелений туризм може стати інструментом залучення іноземних туристів в період відновлення після війни та пандемії коронавірусу COVID-19. Саме даний вид туристичної діяльності здатний якнайповніше репрезентувати українські традиції та унікальну етнокультуру українського села на фоні тенденції зростання загальносвітової уваги до нашої держави, мови, культури.

Розвиток сільського туризму позитивно впливає на розширення сфери зайнятості місцевого населення, що в свою чергу сповільнює міграційні процеси як з села до міста, так і з України закордон в пошуках хоча б якоїсь роботи. Відповідно покращується демографічна ситуація в селах та в країні в

цілому. Також сільський зелений туризм покращує добробут селян шляхом створення нового джерела основного чи додаткового заробітку, а, отже, підвищує купівельну спроможність сільського населення. Наступними перевагами ведення сільського зеленого туризму є: розвиток інфраструктури і сфери послуг, можливість реалізації селянами продукції власних господарств, покращення благоустрою сільських садиб, збереження та підтримка місцевих промислів, народних звичаїв, традицій, історико-культурної спадщини.

Для міського населення розвиток сільського зеленого туризму матиме також низку переваг. Зокрема, зелений туризм сприяє повноцінному відпочинку і допомагає відновити фізичний та психологічно-емоційний стан жителів урбанізованих територій. Приїжджаючи в сільську місцевість з метою зеленого туризму люди будуть знаходитись у природному середовищі весь період відпочинку і зможуть насолоджуватись аграрними сільськими пейзажами, неймовірними природними ландшафтами і краєвидами, ознайомитись ближче з традиційним селянським побутом, споживати екологічно чисті продукти харчування.

Сільський зелений туризм є дієвим чинником розвитку сільських територій, сприяє диверсифікації сільськогосподарського виробництва і відродженню села. Підприємницька діяльність у сфері сільського зеленого туризму, яка здійснюється на ринкових засадах, підпадає під вплив зовнішніх і внутрішніх чинників (екологічних, соціальних, економічних, політичних, психологічних) і сприяє розвитку сільських територій.

До перспектив розвитку сільського зеленого туризму відносять також реалізацію заходів з поліпшення благоустрою українських сіл, в тому числі сільських садиб і вулиць; розвиток соціальної інфраструктури [10]. На початковому етапі обслуговування туристів відбувається на базі існуючого житлового фонду і використовуються наявні місцеві рекреаційні та інфраструктурні ресурсів. Згодом, коли відбувається надходженням певних коштів від даного виду підприємництва, господарі інвестують кошти

вкладення в поліпшення побутового облаштування житла, вулиць, об'єднують зусилля для підвищення рівня сфери обслуговування. Незворотність об'єднання фінансових ресурсів жителів сільської громади виступає додатковим стимулом для прийняття перспективних рішень щодо стратегії розвитку особистих селянських господарств і перетворення їх на агрооселі.

Розвиток сільського туризму позитивно впливає на підвищення культурно-освітнього рівня сільського населення. В процесі підготовки до прийому і обслуговування туристів, члени сільських родин змушені поповнювати власний багаж знань щодо ведення домашнього господарства, гігієни і санітарних норм, приготування їжі тощо, а спілкування з відпочивальниками розширює їх кругозір, дає можливість познайомитися з новими людьми і підтримувати зв'язки для подальшого формування бази потенційних споживачів послуг зеленого туризму. Завдяки цьому, в домогосподарстві, яке залучено в сферу надання туристичних послуг, формується комунікативність, що є атрибутом нової якості людського капіталу і сталим перспективним чинником розвитку. Врахування господарями пропозицій і вимог відвідувачів щодо умов проживання відображаються у реконструкції чи розширенні житлових приміщень, облаштуванні під потреби туристів, що в свою чергу покращує споживчі якості житлового фонду і розширює перспективи домогосподарств як суб'єктів діяльності на туристичному ринку.

Серед багатьох перспектив розвитку сільського зеленого туризму варто виділити:

- збільшення доходів сільських територій;
- підвищення екологічної свідомості населення;
- зростання туристичного потенціалу та покращення туристичного іміджу країни;
- створення нових туристичних еко-маршрутів;
- виробництво та поширення колоритної продукції українських

регіонів;

- відновлення та популяризація етнічних традицій, звичаїв та ремесл;
- розвиток малого та середнього бізнесу;
- зниження рівня безробіття в сільській місцевості;
- ефективне використання природно-рекреаційних та культурно-історичних ресурсів.

Отже, враховуючі всі позитивні наслідки розвитку сільського зеленого туризму, можна впевнено стверджувати, що даний вид туризму є одним з найперспективніших напрямків. Він активізує економічну діяльність сільських територій, сприяє відновленню автентичності окремих поселень, а відповідно й культури, традицій, звичаїв, надає значні можливості для популяризації країни за кордоном. Також сільський туризм не потребує значних капіталовкладень, а враховуючи поточну економічну ситуацію, це є досить вагомим стимулом до розвитку такого виду діяльності.

Висновки. Проаналізувавши поточний стан сільського зеленого туризму, визначено основні проблеми: відсутність законодавчої бази, яка потрібна для регламентування діяльності; незадовільний стан інфраструктури і комунікацій; стереотипне мислення сільських мешканців і низький рівень освіти сіл; відсутність програм державної підтримки зеленого туризму; недостатнє інформаційне забезпечення та популяризація сільського туризму; політична нестабільність, воєнні дії, соціальна напруга у суспільстві; низький загальний рівень туристичного іміджу України та відсутність маркетингової стратегії для внутрішнього і зовнішнього просування туристичних послуг.

Соціально-економічний зміст сільського зеленого туризму проявляється у сприянні економічному розвитку регіонів шляхом збільшення їх доходів; генеруванні нових робочих місць; розвитку галузей, діяльність яких спрямована на виробництво туристичного продукту; відновленні і зміцненні трудового потенціалу людини, що є головною умовою її

ефективної участі в економічному житті суспільства.

Пріоритетні завдання з розвитку сільського туризму в Україні полягають у підготовці кваліфікованих кадрів, створенні широкого асортименту продуктів і послуг зеленого туризму, удосконаленні законодавчої бази і маркетингової політики, покращенні туристичного іміджу в Україні, проведенні просвітницької діяльності, об'єднанні зусиль органів регіональної і місцевої влади щодо управління і розвитку сільського зеленого туризму. Також в Україні необхідно створити чіткий механізм збору і обробки статистичних даних у сфері сільського туризму.

Розвиток сільського зеленого туризму є перспективним напрямом туристичної діяльності, який має на меті розв'язання соціальних, економічних та фінансових проблем сільських територій. Питання розвитку сільського туризму в Україні є актуальним і потребує подальших досліджень.

Література

1. Бойко В. О. Сільський зелений туризм в Україні: проблеми та перспективи. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 58–65.
2. Дудзяк О. А. Вплив сільського туризму на розвиток сільських територій. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія економіка*. Ужгород, 2016. № 2 (48). С. 133-136.
3. Дудзяк О. А. Порівняльна характеристика розвитку сільського зеленого туризму (агротуристички) в західних регіонах України та прикордонних регіонах Польщі. *Ефективна економіка*. 2018. № 3. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6190> (дата звернення: 30.05.2022).
4. Дудзяк О. А. Сільський туризм як елемент диверсифікації сільського господарства та розвитку сільських територій. *Ефективна економіка*. 2017. № 10. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5801> (дата звернення: 16.05.2022).

5. Іванишин В. І., Бялковська О. А. Значення вищої освіти для розвитку сільських територій та формування сільських лідерів. *Ефективна економіка*. 2022. № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10160> (дата звернення: 18.05.2022).
6. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навчальний посібник. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 312 с.
7. Стренковська А. Ю., Євдокімова О. М. Проблеми та перспективи розвитку зеленого туризму в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 38-2. С. 41-44.
8. Тараненко Г. Г. Розвиток туризму в сучасних умовах: реалії та перспективи. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9902> (дата звернення: 18.05.2022).
9. Чукіна І. В. Проблеми і потенціал розвитку туристичної галузі в умовах пандемії covid-19. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10030> (дата звернення: 19.05.2022).
10. Ярема Л. В. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7884> (дата звернення: 19.05.2022).

References

1. Boiko, V. (2020), "Rural green tourism in Ukraine: problems and prospects", *Agrosvit*, vol. 22, pp. 58–65.
2. Dudziak, O.A. (2016), "The impact of rural tourism on the development of rural areas", *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu - seriia ekonomika*, vol. 2 (48), pp. 133—136.

3. Dudziak, O. A. (2018), "Comparative characteristics of the rural green tourism (agrotourism) development in the western regions of Ukraine and in the poland border regions", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 3, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6190> (Accessed 30 May 2022).
4. Dudziak, O.A. (2017), "Rural green tourism as an element of diversification of agriculture and rural development", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 10, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5801> (Accessed 16 May 2022).
5. Ivanyshyn, V. and Bialkovska, O. (2022), "The importance of higher education for rural development and the formation of rural leaders", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 4, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10160> (Accessed 18 May 2022).
6. Kyfiak, V.F. (2003), *Orhanizatsiia turystychnoi diial'nosti v Ukraini : navchal'nyj posibnyk* [Organization of tourist activity in Ukraine: a textbook], Zelena Bukovyna, Chernivtsi, Ukraine.
7. Strenkovs'ka, A.Y. and Yevdokimova, O. M. (2019), "Problems and prospects of green tourism development in Ukraine", *Prychornomors'ki ekonomichni studii*, vol. 38-2, pp. 41-44.
8. Taranenko, H. (2022), "The tourism development in modern conditions: realities and prospects", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 1, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9902> (Accessed 18 May 2022).
9. Chukina, I. (2022), "Problems and potential of the development of the tourist industry in the convention of the covid-19 pandemic", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10030> (Accessed 19 May 2022).
10. Yarema, L. (2020), "Perspective development of rural green tourism", *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 5, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7884> (Accessed 19 May 2022).

Стаття надійшла до редакції 05.06.2022 р.